

SOSYAL KORUMA, İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN ETKİLERİNE KARŞI KOYMADA KİLİT BİR ROL OYNAMAKTADIR, ANCAK İKLİM KRİZİNDEN EN ÇOK ETKİLENEN ÜLKELER EN AZ HAZIRLIKLIL OLANLARDIR.

ILO'nun yeni raporuna göre, hükümetler iklim değişikliğine uyum sağlamak, iklim değişikliğinin etkilerini azaltmak ve adil bir geçişi sağlamak için evrensel sosyal korumadan yararlanmak üzere daha fazlasını yapmalıdır.

CENEVRE (ILO Haberleri) - Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) yeni raporuna göre, hükümetler iklim krizinin etkilerine karşı koymak ve adil bir geçişi desteklemek için sosyal korumanın güçlü potansiyelini tam olarak kullanamamaktadır. Rapor ayrıca iklim değişikliğinin etkilerine karşı en savunmasız ülkelerin genellikle en düşük sosyal koruma seviyelerine sahip olduğunu ortaya koyuyor.

Dünya Sosyal Koruma Raporu 2024-26: İklim Eylemi ve Adil Geçiş için Evrensel Sosyal Koruma, ilk kez küresel nüfusun yarısından fazlasının (%52,4) bir tür sosyal koruma kapsamına sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Bu oran, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarının kabul edildiği 2015 yılında yüzde 42,8 idi.

Ancak, iklim krizine karşı en savunmasız 20 ülkede, insanların yüzde 91,3'ü (364 milyon) hala herhangi bir sosyal korumadan yoksundur. Daha geniş bir çerçeveden bakıldığında, iklimden en fazla etkilenen 50 ülkede nüfusun yüzde 75'i (2,1 milyar kişi) herhangi bir sosyal koruma kapsamından yoksundur. Küresel olarak, çocukların çoğu (yüzde 76,1) hala etkili bir sosyal koruma kapsamına sahip değildir. Cinsiyetler arasında da önemli bir fark vardır ve kadınların etkin kapsamı erkeklerin kapsamının gerisindedir (sırasıyla %50,1 ve %54,6).

Sosyal korumanın iklim değişikliğinin etkilerini yumuşatma, insanların ve toplumların iklimin değişken olduğu yeni bir gerçekliğe uyum sağlamasına yardımcı olma ve sürdürülebilir bir geleceğe adil bir geçişi kolaylaştırma konusundaki potansiyel rolü göz önüne alındığında, bu boşluklar özellikle önemlidir.

"İklim değişikliği sınır tanımıyor ve krizi dışarıda tutmak için bir duvar inşa edemeyiz. İklim krizi hepimizi etkiliyor ve günümüzde sosyal adalete yönelik tek ve en ciddi tehdidi oluşturuyor," dedi ILO Genel Direktörü Gilbert F. Hounbo. "Bu krizin en acımasız sonuçlarını yaşayan ülkelerin birçoğu, krizin çevresel ve geçim kaynaklarına ilişkin sonuçlarıyla başa çıkma konusunda özellikle yetersiz donanıma sahiptir. Etkilenen toplulukların başına gelenlerin hepimizi etkileyeceğini kabul etmeliyiz..."

Evrensel sosyal koruma, iklim krizinin etkilenen toplumlarda mevcut eşitsizlikleri ve dışlanmayı derinleştirmemesini sağlamamıza yardımcı olmak için elimizdeki araçların başında gelmektedir.

Gilbert F. Hounbo, ILO Genel Direktörü

Sosyal koruma, gelir güvencesi ve sağlık hizmetlerine erişim gibi sosyal koruma faydaları sağlayarak insanların iklimle ilgili şoklara uyum sağlamasına ve bunlarla başa çıkmasına yardımcı olabilir.

Ayrıca sosyal koruma, yeşil geçiş sürecinde aileleri, çalışanları ve işletmeleri destekleyebilir ve daha sürdürülebilir ekonomik uygulamalara olanak sağlayabilir. Bu, yeşil ve düşük karbonlu sektörlerde istihdam için bilgi ve becerilerle donatılmaları amacıyla işçilerin eğitim ve beceri geliştirme ile desteklenmesini içerir. Sosyal koruma aynı zamanda tüm işlerin yeterli koruma ve yardımlarla insana yakışır olmasını sağlar.

"Devam etmekte olan yeşil ve düşük karbonlu enerji dönüşümünün kimseyi geride bırakmamasını sağlamak için sosyal koruma şarttır. Ve sosyal korumayı evrensel hale getirme zorunluluğu sadece etik değil, aynı zamanda pratiktir: çalışanları her yerde destekleyerek ve koruyarak, sürdürülebilir ve adil bir geçiş için halk desteğini harekete geçirmek için gerekli olan geçişle ilgili korkuları hafifletmeye yardımcı olabiliriz."

Ancak, olumlu iklim eyleminin katalizörü ve kolaylaştırıcısı rolüne rağmen, hükümetler, büyük ölçüde süregelen kapsam boşlukları ve önemli ölçüde yetersiz yatırım nedeniyle sosyal korumanın potansiyelinden en iyi şekilde yararlanamamaktadır.

Ortalama olarak ülkeler gayrisafi yurtiçi hasıllarının (GSYH) yüzde 12,9'unu sosyal korumaya (sağlık hariç) harcamaktadır. Ancak, yüksek gelirli ülkeler ortalama yüzde 16,2 oranında harcama yaparken, düşük gelirli ülkeler GSYH'lerinin sadece yüzde 0,8'ini sosyal korumaya ayırmaktadır. İklim değişikliğinin etkilerine karşı en savunmasız ülkeleri içeren düşük gelirli ülkeler, en azından temel sosyal korumayı garanti altına almak için yılda 308,5 milyar ABD dolarına (GSYH'lerinin yüzde 52,3'ü) ihtiyaç duymaktadır ve bu hedefe ulaşmak için uluslararası desteğe ihtiyaç duyulacaktır.

Rapor, koruma açıklarını kapatmak için kararlı ve entegre politika eylemi çağrısında bulunarak, "çıtayı yükseltmenin" ve sosyal korumaya önemli ölçüde yatırım yapmanın zamanının geldiğini savunmaktadır. Rapor, politikaların yönlendirilmesine yardımcı olacak ve etkili ve sürdürülebilir sonuçlar elde edilmesini sağlayacak önemli tavsiyeler sunmaktadır:

- Herkesin yeterli sosyal korumadan yararlanmasını sağlayarak hem 'rutin' yaşam döngüsü risklerine hem de iklimle ilgili şoklara önceden sosyal koruma sistemleri kurarak hazırlanmak.
- İklim değişikliği azaltım ve uyum çabalarını desteklemek ve bu önlemlerin kamuoyu tarafından kabul edilmesini sağlamak için sosyal korumanın kullanılması.
- Sınırlı mali alana sahip ülkeler için dış destek de dahil olmak üzere sosyal koruma yatırımlarına öncelik verilmesi.

Kaynak: <https://www.ilo.org/tr/resource/news/sosyal-koruma-iklim-de%C4%9Fi%C5%9Fikli%C4%9Finin-etkilerine-kar%C5%9F%C4%B1-koymada-kilit-bir-rol>